

4. Античні коди України. Сакральні реконструкції. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=SW6uPHxxO7E>
5. Античні коди України. Сакральні реконструкції [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=SW6uPHxxO7E>
6. Кириченко М. Формування цифрової культури як результат розвитку культури інформаційного суспільства. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23-24 листопада 2017 року. [Електронний ресурс] / М.Кириченко. - Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/mnkonf_34.pdf
7. Літвінова К., «Про компоненти цифрової культури», Digitale Blog. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://digitle.wordpress.com/2016/10/04/12499875/>.
8. Музей онлайн. Лувр [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://petitegalerie.louvre.fr/visite-virtuelle/saison5/>
9. Музеї онлайн [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://artsandculture.google.com/partner/acropolis-museum>
10. Проект Google Arts & Culture [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://artsandculture.google.com/>

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Дуб Ілона, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: Л.В. Любчак, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

INTELLECTUAL DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

Dub Ilona, bachelor degree

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті представлені теоретичні аспекти проблеми інтелектуального розвитку учнів молодшого шкільного віку, визначено специфіку розвитку інтелекту дітей з особливими освітніми потребами, сформульовано рекомендації для вчителів інклюзивних класів.*

***Ключові слова:** інтелект, інтелектуальний розвиток, молодші школярі, інклюзивна освіта.*

***Abstract.** The article presents the theoretical aspects of the problem of intellectual development of primary school students, identifies the specifics of the development of intelligence of children with special educational needs, formulates recommendations for teachers of inclusive classes.*

***Key words:** intelligence, intellectual development, junior high school students, inclusive education.*

Сучасна система освіти переживає докорінні зміни. Початкова освіта уже декілька років реалізує ідеї Нової української школи. Набуття інтелектуальної компетентності молодшим школярем відіграє важливу роль у подальшому розвитку дитини.

Інтелект – це здатність людини вирішувати поставлені завдання і досягати мети, використовуючи пізнавальні якості, такі як: пам'ять, увагу, мислення, уяву, розум, сприйняття [8, с. 156].

Проблема інтелектуального розвитку молодших школярів ставала предметом дослідження як педагогів, так і психологів. Нею займалися Л.С.Виготський, М. Монтесорі, Ж. Піаже, Ж.Ж. Руссо, О.Я. Савченко, К.Д.Ушинський та інші вчені.

На думку дослідників інтелект людини розвивається ще на першому році життя, а найбільш сприятливим періодом інтелектуального розвитку особистості є вік 8-12 років. За теорією Жана Піаже, до 6 років інтелект сформований вже більш як на третину, до 8 років – на половину, а до 12 років – на три чверті [8, с. 45].

Молодший шкільний вік – це період життя дитини 6-10 років. У роки шкільного дитинства розумові якості мають важливе значення у формуванні дитини як особистості. У початковій школі, в ході освоєння учнями різних навчальних предметів, головну роль відіграють загальні розумові риси, які виступають на рівні узагальнень, в співвідношенні абстрактного і конкретного, в темпі розумової роботи.

Основними ознаками розвитку інтелекту учня молодшого шкільного віку є якість знань, уміння застосовувати їх на практиці, орієнтування в матеріалі, самостійне набування знань, знаходження нових способів навчальної роботи, темп і легкість засвоєння нового матеріалу, міцність запам'ятовування, самостійне формулювання запитань, знаходження можливих способів розв'язування нетипових завдань.

Одним із головних завдань сучасної освіти є розвиток інтелекту, інтелектуальної компетентності, інтелектуальної культури школяра, що забезпечує процес інтелектуального розвитку особистості. Однак, сучасні зміни в освіті обумовлені переорієнтацією суспільства на розвиток і формування особистісних якостей людини. Для XXI століття характерне розуміння, що тільки самореалізація особистості є головною метою будь-якого соціального розвитку.

Інклюзивна освіта – це форма навчання, при якій кожна людина, незалежно від наявних фізичних, інтелектуальних, соціальних, мовних та інших особливостей, має право навчатися в загальноосвітніх навчальних закладах [5, с. 36-37]. Мета інклюзивної освіти – зробити так, аби жодна дитина з особливими освітніми потребами не відчував себе іншою, зайвою, небажаною. Тож організація інклюзивних класів і груп у закладах освіти є цінною як для дітей з особливими освітніми потребами та їхніх ровесників, так і для педагогів, батьків, керівників закладів освіти, зрештою для суспільства в цілому [10, с. 87].

Перешкоди перед навчанням і участю в громадському житті виникають не з вини обмежених можливостей здоров'я дитини, а через нездатність загальноосвітніх навчальних закладів зламати існуючі бар'єри. Більшість дітей з обмеженими можливостями ізолюють себе від однолітків, соціального життя, вони соромляться своїх проблем. На сучасному етапі в Україні роблять усе можливе, щоб діти з особливими потребами не відчували себе обділеними. В країні не так давно почали працювати інклюзивні класи і це насправді дуже

добре. Тепер у кожному класі може бути 2 інклюзивні дитини, з якими працюють педагоги, психологи та асистенти.

Учням з порушеннями інтелектуального розвитку надзвичайно важко навчатися в звичайних школах. Тому інклюзивні класи мають спеціальне обладнання для таких дітей. Кожна інклюзивна дитина має асистента, який допомагає виконати певні завдання, пояснює нову інформацію.

Молодші школярі з порушеннями інтелектуального розвитку мають певні особливості. Вони мають, як правило, слабку, короткочасну пам'ять, тому навчальний матеріал їм подається дозовано, з використанням різноманітних прийомів та методів. У розумово відсталих дітей переважає конкретно-наочне мислення, тому при поданні матеріалу має бути велика кількість зрозумілої та яскравої наочності.

У школярів з легкими порушеннями інтелекту є знижена працездатність, тому кількість завдань має бути невелика, а складність – доступна [5, с. 16]. Також відсутньою є і самостійна робота учнів, вони завжди потребують допомоги зі сторони дорослого.

Учителі мають бути підготовлені до інклюзивного учня в своєму класі [6]. Для того, щоб учневі було легше навчатися, педагог має пам'ятати декілька головних аспектів, а саме:

- створити в класі сприятливу атмосферу, підготувати усіх учнів класу до певних змін;
- налагодити дружні стосунки учнів з інклюзивною дитиною;
- пам'ятати, що розумово відсталі школярі мають слабку, погано розвинену пам'ять, увагу, тому навчальний матеріал необхідно подавати невеликими частинками;
- такі учні, як правило, не можуть самостійно виконувати дані завдання, ось тому, дитині і необхідний асистент;
- головним аспектом є вміння підтримати в дитини впевненість в її силах, прагнення до пізнання чогось нового.

На думку О.Демченко [2], одним із завдань у роботі з дітьми із заниженими інтелектуальними можливостями є створення умов для соціалізації та соціальної адаптації. Тому важливим напрямом «модернізації сучасної системи освіти в цілому, навчання й виховання дітей із особливими потребами зокрема є методологічна перебудова педагогічного процесу, спрямування його на особистісний розвиток школярів, формування в них основних компетенцій. Аналіз досвіду освітніх систем багатьох країн показує, що одним із шляхів оновлення шкільної освіти є орієнтація на компетентнісний підхід».

Отже, учні з інтелектуальними відхиленнями мають навчатися в звичайних школах, але все залежить від тяжкості хвороби. Вчителі повинні бути готові до організації такого навчання та враховувати особливості інтелектуального розвитку дітей з особливими освітніми потребами. А ще для педагога важливо більше дізнаватися про особливості кожної дитини, консультуватися з фахівцями, проходити тренінги та семінари, щоб якнайкраще змогти допомогти дитині з обмеженими можливостями. Для розвитку дітей з

особливими освітніми потребами необхідно добирати інноваційні технології інклюзивного навчання [1; 4; 7].

Дуже важливим є той факт, що учні з особливими освітніми потребами, які навчаються в звичайних класах, мають можливість спілкуватися з однолітками та не відчувати себе іншими. Їх інтелектуальний та загальний розвиток в умовах традиційної школи пришвидшується.

Список використаних джерел

1. Бондар Ю. В. Розвиток творчих умінь молодших школярів з особливими освітніми потребами з використанням інтерактивних технологій / Ю.В.Бондар // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – 2020. Випуск 1 (46). – С. 18–21.
2. Демченко О.П. Формування соціальної компетентності дітей з особливими потребами у процесі використання виховних ситуацій / О.П.Демченко // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова : серія 19. Корекційна педагогіка та соціальна психологія : зб. наукових праць. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2011. – С.60-63.
3. Зброева Н. Б. Готовність педагога до інклюзивної освіти / Н. Б. Зброева. // Наукові записки. Сер.: Психолого-педагогічні науки. - 2012. - № 7. – С. 15-18.
4. Імбер В.І. Привчаємо розмірковувати змалку / В.І.Імбер // Дошкільне виховання. - №7. – 2015. – С.16-19.
5. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів : навчально-метод. посіб. / Колупаєва А. А., Таранченко О. М. – К.: АТОПОЛ, 2010. – 96 с.
6. Любчак Л.В. Вибір оптимальної стратегії взаємодії майбутнього педагога з дітьми із особливими освітніми потребами / Л.В.Любчак // Освіта дітей з особливими потребами : від інституалізації до інклюзії : зб. тез доп. ; редкол.: В.В.Засенко, А.А.Колупаєва, Н.І.Лазаренко, З.П.Ленів. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. – 210-213.
7. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої педагогічної освіти; уклад. : А. Василюк, Ю. Бондар, А.Хіля. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2020. – 168 с.
8. Піаже Ж. Вибрані твори: Психологія інтелекту / Ж.Піаже. – М.: Міжнародна академія, 1998. – 680 с.
9. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи / О.Я.Савченко. – К.: «Генеза», 2002. – 365 с.
10. Софій Н. З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: [навч.-метод. посіб.] / [А. А. Колупаєва, Ю. М. Найда, Н. З. Софій та ін.]; за заг. ред. Л. І. Даниленко. – К., 2007. – 128 с.
11. Стахова І.А. Розвиток креативності молодшого школяра засобами природничо-екологічної проектної діяльності / І.А. Стахова // Розвиток особистості молодшого школяра : сучасні реалії та перспективи : матеріали третьої науково-практичної Інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 4 / упорядники : О.І. Клініченко, Л.І. Хімчук. – Івано-Франківськ, 2017. – С. 91-93.

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ НА МИСТЕЦЬКУ ПРАКТИКУ XX СТОЛІТТЯ: СЮРРЕАЛІЗМ

*Луценко Наталія, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Н. С. Воронова, кандидат філософських наук, доцент
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Україна)*

THE INFLUENCE OF DIGITAL CULTURE ON THE ART PRACTICE OF THE TWENTIETH CENTURY: SURREALISM

*Lutsenko Nataliia, master's student
SHEE «Donbas State Pedagogical University» (Ukraine)*

Анотація: стаття досліджує процес впливу цифрових технологій на мистецьку практику XX століття. Предметом дослідження є мистецький напрямок сюрреалізму та його вияви засобами мультимедіа.

Ключові слова: цифрові технології, сюрреалізм, мистецька практика, мистець.